

294

UCHWAŁA Nr 177 RADY MINISTRÓW

z dnia 9 listopada 1970 r.

w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, budowlanych, usług rolniczych i gospodarki komunalnej oraz ich zjednoczeń objętych planowaniem terenowym.

Na podstawie art. 9 i 25 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111), art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o prawie bankowym (Dz. U. z 1960 r. Nr 20, poz. 121, z 1964 r. Nr 8, poz. 50 i z 1966 r. Nr 24, poz. 151) i art. 16 ustawy z dnia 2 grudnia 1958 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 72, poz. 356) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Uchwała określa zasady gospodarki finansowej następujących państwowych przedsiębiorstw terenowych oraz ich zjednoczeń:

- 1) przedsiębiorstw:
 - a) przemysłu terenowego,
 - b) przemysłu terenowego materiałów budowlanych, zwanych dalej przedsiębiorstwami przemysłowymi,
- 2) przedsiębiorstw:
 - a) zgrupowanych w Śląskim Zjednoczeniu Budownictwa Miejskiego w Katowicach,
 - b) budownictwa komunalnego,
 - c) robót wodno-melioracyjnych,
 - d) robót remontowo-budowlanych przemysłu terenowego i przemysłu terenowego materiałów budowlanych,
 - e) produkcji pomocniczej i usług na rzecz przedsiębiorstw wymienionych pod lit. a)—d),
 - f) geodezyjnych i geologiczno-wiertniczych, zwanych dalej przedsiębiorstwami budowlanymi,
- 3) przedsiębiorstw:
 - a) mechanizacji rolnictwa,
 - b) konserwacji i eksploatacji urządzeń wodno-melioracyjnych, zwanych dalej przedsiębiorstwami usług rolniczych,
- 4) przedsiębiorstw gospodarki komunalnej,
- 5) zjednoczeń grupujących przedsiębiorstwa wymienione w pkt 1—4.

2. Przepisy uchwały dotyczące zjednoczeń stosuje się odpowiednio do zrzeczeń gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz do właściwych wydziałów prezydium wojewódzkich rad narodowych w województwach, w których nie zostało utworzone zjednoczenie lub zrzeczenie przedsiębiorstw.

3. Użyte w uchwale określenie:

- 1) prezydium wojewódzkiej rady narodowej — oznacza również prezydium rady narodowej miasta wyłączonego z województwa,
- 2) prezydium rady narodowej — oznacza prezydium właściwej rady narodowej, której podlega przedsiębiorstwo.

§ 2. Produkcja bądź świadczenie usług podejmowane przez przedsiębiorstwa powinny zapewnić osiągnięcie rentowności przedsiębiorstwa.

DZIAŁ I.

Gospodarka finansowa przedsiębiorstw.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 3. Użyte w uchwale określenie:

- 1) akumulacja finansowa przedsiębiorstwa — oznacza różnicę między wartością sprzedaży krajowej i na eksport

według cen sprzedaży a kosztem własnym tej sprzedaży, skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych,

- 2) wyniki finansowe przedsiębiorstwa — oznacza akumulację finansową przedsiębiorstw:
 - a) zmniejszoną o:
 - podatek obrotowy, dodatnie różnice budżetowe i inne odpisy, jeżeli są przewidziane w obowiązujących przepisach,
 - b) zwiększoną o:
 - dopłaty do cen transakcyjnych, dotacje przedmiotowe, ujemne różnice budżetowe i inne zwiększenia, jeżeli są przewidziane w obowiązujących przepisach,
- 3) zysk lub strata — oznacza odpowiednio dodatni lub ujemny wynik finansowy przedsiębiorstwa,
- 4) ceny transakcyjne — dotyczy cen transakcyjnych w eksporcie i oznacza dewizowe ceny sprzedaży FOB port polski lub franco granica Polski, przeliczone na złote według obowiązujących przeliczników; szczegółowy sposób ustalania cen transakcyjnych regulują odrębne przepisy,
- 5) sprzedaż na eksport — oznacza sprzedaż za granicę na własny rachunek (w tym również za pośrednictwem jednostek handlu zagranicznego eksportujących towary na zasadach komisji),
- 6) produkcja przedsiębiorstw budowlanych — oznacza wykonaną siłami własnymi produkcję budowlano-montażową, produkcję pomocniczą i usługi.

§ 4. W przedsiębiorstwie wynik finansowy z eksportu stanowi różnicę między wartością sprzedaży na eksport według cen transakcyjnych a wartością tej sprzedaży według cen zbytu zmniejszonych o podatek obrotowy, zwiększoną o dopłaty do cen transakcyjnych oraz skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych związanych z eksportem.

§ 5. 1. Wynik finansowy z eksportu wchodzi w skład łącznego wyniku finansowego przedsiębiorstwa.

2. W uzasadnionych wypadkach rozliczenie wyniku finansowego z eksportu może być dokonywane w skali całego zjednoczenia według zasad określonych przez Ministra Finansów na wniosek właściwego ministra lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Rozdział 2.

Rozliczenie zysków.

§ 6. 1. Zysk przedsiębiorstwa podlega podziałowi na następujące cele według niżej ustalonej kolejności:

- 1) oprocentowanie środków trwałych na zasadach przewidzianych odrębnymi przepisami,
- 2) wpłatę z zysku do budżetu terenowego,
- 3) podwyżki płac robotników i pracowników umysłowych, odpis na fundusz zakładowy lub inne fundusze materialnej zachęty — określone odrębnymi przepisami,
- 4) wpłaty na fundusz efektów wdrożeniowych jednostek badawczych lub na inne cele określone odrębnymi przepisami.

Odpisy wymienione w pkt 1—4 dokonywane są obowiązkowo; jeżeli osiągnięty zysk nie wystarcza na pełne pokry-

cie tych odpisów, brakującą kwotą przedsiębiorstwo obciąża fundusz statutowy.

2. Wpłatę z zysku do budżetu ustala się według następujących zasad:

- 1) przedsiębiorstwo przemysłowe dokonuje wpłaty z zysku do budżetu właściwej rady narodowej według stawek określonych przez Ministra Finansów,
- 2) przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej osiągające rentowność do 3% dokonuje wpłat do budżetu właściwej rady narodowej w wysokości 10% zysku, a każdy procent wzrostu rentowności powyżej 3% powoduje zwiększenie wpłat do budżetu o dalsze 3% zysku; podwyższenie stawek wpłat z zysku do budżetu stosuje się do granic zapewniających dokonanie należnych odpisów na fundusz zakładowy lub inny fundusz materialnej zachęty oraz planowanych odpisów na finansowanie zapasów i fundusz inwestycyjno-remontowy,
- 3) przedsiębiorstwo budowlane zgrupowane w zjednoczeniu przekazuje należne wpłaty z zysku do budżetu za pośrednictwem zjednoczenia lub bezpośrednio do budżetu właściwej rady narodowej według ustalonej przez zjednoczenie wieloletniej procentowej normy określonej w stosunku do zysku planowanego i zastosowanej do zysku faktycznie osiągniętego, zmniejszonego o zyski niezależne od działalności przedsiębiorstw i zyski nieprawidłowe; normę wpłaty z zysku do budżetu dla zjednoczenia ustala Minister Finansów w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej; przedsiębiorstwa robót remontowo-budowlanych przemysłu terenowego i przemysłu terenowego materiałów budowlanych oraz przedsiębiorstwa geodezyjne i geologiczno-wiertnicze dokonują wpłat z zysku do budżetu właściwej rady narodowej według stawek określonych w pkt 2; decyzje o wyborze formy rozliczeń z budżetem dla przedsiębiorstw budowlanych zgrupowanych w zjednoczeniach podejmuje prezydium wojewódzkich rad narodowych,
- 4) przedsiębiorstwo usług rolniczych przekazuje należne wpłaty z zysku do budżetu za pośrednictwem zjednoczenia według normy ustalonej w trybie określonym w pkt 3; jeżeli prezydium wojewódzkiej rady narodowej uzna za stosowne, wpłata z zysku do budżetu może być przekazywana przez przedsiębiorstwo usług rolniczych bezpośrednio do budżetu właściwej rady narodowej.

3. Po dokonaniu odpisów przewidzianych w ust. 1 przedsiębiorstwo przeznaczają pozostałą część zysku w dowolnej kolejności na następujące cele:

- 1) odpis na finansowanie zapasów,
- 2) odpis na fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-remontowy,
- 3) odpisy na inne cele przewidziane w odrębnych przepisach.

4. Przedsiębiorstwo dokonuje odpisu na finansowanie zapasów według wieloletniej rzeczywistej relacji procentowej, która zachodziła w ciągu trzech lat przed wejściem w życie uchwały, między wzrostem zapasów w granicach sfinansowania funduszem własnym w obrocie a wzrostem wartości sprzedaży produkcji towarowej (produkcji przedsiębiorstw budowlanych) według cen sprzedaży oraz na podstawie wzrostu wartości sprzedaży w latach następnych; relację tę ustala dla przedsiębiorstwa zjednoczenie w ramach analogicznej relacji określonej dla zjednoczenia przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Relacja może być skorygowana w branżach lub przedsiębiorstwach, w których dynamika środków obrotowych w ubiegłych latach wykazywała duże wahania i nieprawidłowości. Dla przedsiębiorstw nowo utworzonych relację przyjmuje się w wysokości relacji określonej dla zjednoczenia.

5. Przedsiębiorstwo dokonuje odpisu na fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-remontowy według określonego dla branży wieloletniego procentowego wskaźnika liczonego od wartości brutto środków trwałych, ulegającego odpowiedniemu zwiększeniu w zależności od stopnia umorzenia środków trwałych. Procentowe wskaźniki w stosunku do wartości środków trwałych i ich umorzenia określać będzie dla poszczególnych zjednoczeń prezydium wojewódzkiej rady narodowej; wskaźnik ten może być odpowiednio różnicowany przez zjednoczenie dla poszczególnych przedsiębiorstw.

6. Po pokryciu potrzeb przewidzianych w ust. 1 i 3 co najmniej 50% pozostałości zysku przedsiębiorstwa podlega wpłacie do zjednoczenia według normy ustalonej przez dyrektora zjednoczenia. Różnica pozostająca w przedsiębiorstwie przeznaczona jest na dodatkowe odpisy na finansowanie zapasów.

7. Przekazana przez przedsiębiorstwo do zjednoczenia kwota wpłat z zysku podlega:

- 1) zarachowaniu na fundusz rezerwowy zjednoczenia — gdy przedsiębiorstwo dokonuje wpłat z zysku do budżetu na podstawie stawek określonych w ust. 2 pkt 1 i 2,
- 2) podziałowi na cele określone w § 27 ust. 2 i 3 — gdy przedsiębiorstwo dokonuje wpłat z zysku do budżetu na podstawie normy procentowej określonej w ust. 2 pkt 3 i 4.

8. W razie powstania w przedsiębiorstwie pilnych potrzeb w zakresie finansowania zapasów, w szczególności w przedsiębiorstwie charakteryzującym się rozwojem produkcji rynkowej, prezydium rady narodowej może obniżyć stawki wpłat z zysku do budżetu, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2.

§ 7. 1. Przed rozliczeniem wynik finansowy podlega weryfikacji w celu wyeliminowania:

- 1) zysku niezależnego od działalności przedsiębiorstwa,
- 2) zysku nieprawidłowego.

2. Za zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa uważa się zysk osiągnięty w wyniku zmian cen, taryf i opłat, stawek amortyzacyjnych, stawek ubezpieczeniowych lub podatkowych, jeżeli decyzje w sprawie tych zmian ustalają, że jest to zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa, oraz w wyniku zmian metodologicznych i organizacyjnych.

3. Za nieprawidłowy uważa się zysk osiągnięty przez przedsiębiorstwo w sposób naruszający interes społeczny lub obowiązujące przepisy, np. wskutek stosowania niewłaściwych cen i taryf, pogorszenia jakości produkcji w stosunku do obowiązujących norm, standardów lub receptur, nieuzasadnionego obniżenia nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy, realizacji ponadplanowej produkcji i usług wysokorentownych, przy nieuzasadnionym zmniejszeniu produkcji i usług niskorentownych, określonych w planach wielkością zadań i wzajemną proporcją tych wyrobów i usług, ujmowania w fakturach nie wykonanych robót, niedokonywania prawidłowych odpisów amortyzacyjnych, nieprawidłowego rozliczenia odzysku materiałów oraz materiałów zleciodawców.

4. Zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa podlega wpłacie:

- 1) w wysokości 100% do budżetu właściwej rady narodowej, jeżeli zysk niezależny został ujawniony przez organy kontroli zewnętrznej, bank lub wydział finansowy prezydium rady narodowej,
- 2) w wysokości 70% do budżetu właściwej rady narodowej i 30% na rachunek funduszu rezerwowego zjednoczenia, jeśli zysk niezależny został ujawniony przez samo przedsiębiorstwo lub zjednoczenie.

5. Zysk nieprawidłowy podlega wpłacie:

- 1) na rachunek funduszu rezerwowego zjednoczenia w kwocie odpowiadającej 125% tego zysku i w 25% do budżetu

tu właściwej rady narodowej, jeżeli zysk nieprawidłowy został ujawniony przez organy kontroli zewnętrznej, bank lub wydział finansowy prezydium rady narodowej albo zjednoczenie,

2) w wysokości 100% na rachunek funduszu rezerwowego zjednoczenia, jeżeli zysk nieprawidłowy został ujawniony przez samo przedsiębiorstwo.

6. Niezależnie od weryfikacji, o której mowa w ust. 1—5, wynik finansowy przedsiębiorstwa przemysłowego podlega dodatkowej weryfikacji z tytułu zysków nadmiernych i szczególnie nadmiernych, określonych odrębnymi przepisami.

7. Dochody budżetów terenowych z tytułu zysków, określonych w ust. 1 i 6, podlegają na podstawie upoważnienia ustawowego rozliczeniu z dochodami wyrównawczymi rad narodowych.

8. Szczegółowe zasady obliczania zysku niezależnego i nieprawidłowego ustali Minister Finansów.

Rozdział 3.

Fundusze przedsiębiorstw.

§ 8. 1. Przedsiębiorstwa tworzą:

- 1) fundusz statutowy,
- 2) fundusz inwestycyjny lub fundusz inwestycyjno-reмонтowy.

2. Przedsiębiorstwa mogą również tworzyć inne fundusze na podstawie odrębnych przepisów.

§ 9. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość jego środków trwałych, wartości niematerialne i prawne oraz wartość środków obrotowych i zachodzące w nich zmiany.

2. Zwiększenie lub zmniejszenie funduszu statutowego następuje w wypadkach określonych przez Ministra Finansów.

§ 10. 1. W przedsiębiorstwach nowo utworzonych fundusz statutowy stanowi równowartość otrzymanych nieodpłatnie środków trwałych i środków obrotowych oraz dotacji właściwej rady narodowej przeznaczonej na nabycie lub wytworzenie tych środków.

2. W przedsiębiorstwach istniejących, w których są organizowane nowe zakłady, oddziały produkcyjne i usługowe albo stanowiska pracy, w szczególności związane ze wzrostem usług dla ludności i produkcji nakładczej, jak również w przedsiębiorstwach budowlanych, w których następuje znaczne rozszerzenie zakresu robót budowlano-montażowych, zwiększenie funduszu statutowego jest dokonywane z dotacji właściwych rad narodowych.

§ 11. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa powinien równać się co najmniej wartości netto posiadanych środków trwałych, zmniejszonej o dotyczące tych środków zobowiązania z tytułu kredytu bankowego zaciągniętego na określone zadania inwestycyjne, wartościom niematerialnym i prawnym oraz środkom obrotowym w części podlegającej sfinansowaniu funduszem własnym w obrocie.

2. Przez fundusz własny w obrocie należy rozumieć różnicę między funduszem statutowym a wartością netto środków trwałych, zmniejszoną o dotyczące tych środków zobowiązania z tytułu kredytu bankowego, zaciągniętego na określone zadania inwestycyjne, oraz wartościami niematerialnymi i prawnymi.

§ 12. 1. Fundusz inwestycyjny przedsiębiorstw służy do finansowania produkcyjnych inwestycji tych przedsiębiorstw, w których wszystkie remonty środków trwałych pokrywane są ze środków obrotowych.

2. Fundusz inwestycyjno-reмонтowy służy do finansowania produkcyjnych inwestycji przedsiębiorstw oraz remontów średnich i kapitalnych.

3. Decyzje o utworzeniu w przedsiębiorstwach zgrupowanych w określonych zjednoczeniach funduszu inwestycyjnego lub inwestycyjno-reмонтowego podejmują właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów.

§ 13. Fundusz inwestycyjny przedsiębiorstw tworzy się z odpisów z zysku przedsiębiorstw oraz z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

§ 14. 1. Fundusz inwestycyjno-reмонтowy tworzy się z:

- 1) odpisów z zysku przedsiębiorstw,
- 2) narzutów obciążających koszty własne przedsiębiorstw, a przeznaczonych na finansowanie remontów średnich i kapitalnych,
- 3) odszkodowań ubezpieczeniowych w związku ze szkodami poniesionymi w środkach trwałych,
- 4) opłat za przekroczenie kontyngentu wody przez odbiorców,
- 5) uzyskanych środków z funduszu szkód górniczych w związku ze szkodami wyrządzonymi w środkach trwałych,
- 6) innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

2. Narzuty, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się według norm określonych na okres wieloletni w procencie wartości brutto środków trwałych. Normy te określa zjednoczenie dla przedsiębiorstw w ramach normy ustalonej dla zjednoczenia przez właściwego ministra z uwzględnieniem wartości odtworzenia środków trwałych, stopnia ich zużycia i warunków eksploatacji.

§ 15. Zasady wykorzystywania funduszu inwestycyjnego oraz funduszu inwestycyjno-reмонтowego przedsiębiorstw regulują przepisy o finansowaniu inwestycji jednostek państwowych.

Rozdział 4.

Finansowanie środków obrotowych.

§ 16. 1. Do środków obrotowych zalicza się następujące składniki majątkowe przedsiębiorstwa (zwane dalej zapa-sami):

- 1) materiały wraz z kosztami zakupu (materiały podstawowe, konstrukcje, elementy kooperacyjne, materiały pomocnicze, paliwo, części zapasowe maszyn i urządzeń, opakowania, odpadki, przedmioty nietrwałe oraz tymczasowe budynki i urządzenia placu budowy),
- 2) produkcję nie zakończoną (produkcję podstawową, pomocniczą i uboczną w toku, roboty i usługi w toku, półfabrykaty oraz produkcję w toku działalności socjalno-bytowej wraz z saldem rozliczeń międzyokresowych kosztów tej działalności, jak również gotowe obiekty i roboty budowlane, na które nie wystawiono jeszcze faktury dla zamawiającego),
- 3) wyroby gotowe oraz roboty i usługi własnej produkcji przedsiębiorstwa wykonane, lecz nie zafakturowane,
- 4) towary,
- 5) inwentarz żywy,
- 6) koszty przyszłych okresów.

2. Zapasy dzieli się na bieżące, nieprawidłowe, sezonowe i rezerwy; kryteria podziału zapasów na te grupy ustalają instrukcje bankowe.

§ 17. 1. Zapasy bieżące i nieprawidłowe — z wyjątkiem zapasów generalnych dostawców, generalnych realizatorów inwestycji oraz produkcji w toku przedsiębiorstw budowlanych, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 2 lit. a)—d) — finan-

sowane są funduszem własnym w obrocie oraz kredytem bankowym.

2. Zapasy sezonowe i rezerwy, zapasy generalnych dostawców, generalnych realizatorów inwestycji oraz nie zakończona produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych finansowane są w całości kredytem bankowym.

§ 18. 1. Zapasy bieżące i nieprawidłowe, o których mowa w § 17 ust. 1, przedsiębiorstwo powinno finansować w 70% funduszem własnym w obrocie; w pozostałej części zapasy te mogą być pokrywane kredytem bankowym. Dla ustalenia stopnia sfinansowania zapasów funduszem własnym w obrocie i kredytem bankowym przyjmuje się przeciętny roczny stan zapasów wynikający z podzielenia przez 5 sumy stanu zapasów na początek roku i na koniec każdego kwartału. Wielkość funduszu własnego w obrocie ustala się według stanu na koniec roku. Dla ustalenia stopnia finansowania zapasów kredytem bankowym przyjmuje się różnicę między przeciętnym rocznym stanem zapasów a wielkością funduszu własnego w obrocie na koniec roku.

2. Jeżeli stopień sfinansowania zapasów bieżących i nieprawidłowych kredytem bankowym wynosi powyżej 35% wartości tych zapasów, bank podwyższy oprocentowanie kredytu udzielonego na finansowanie tych zapasów w następującej wysokości:

- 1) od 1 do 2% wartości kredytów w stosunku rocznym, jeżeli stopień sfinansowania zapasów kredytem bankowym ukształtował się w granicach 35—40% wartości tych zapasów,
- 2) od 2 do 6% wartości kredytów w stosunku rocznym, jeżeli stopień sfinansowania zapasów kredytem bankowym ukształtował się powyżej 40% wartości tych zapasów.

3. Jeżeli stopień sfinansowania zapasów bieżących i nieprawidłowych kredytem bankowym wynosi poniżej 25% wartości tych zapasów, bank obniży oprocentowanie udzielonego na ich finansowanie kredytu. Obniżenie oprocentowania powinno wynosić od 1 do 2% wartości kredytów w stosunku rocznym.

4. Decyzję o podwyższeniu lub obniżeniu oprocentowania bank obowiązany jest przekazać przedsiębiorstwu nie później niż w ciągu 15 dni od daty otrzymania rocznego sprawozdania finansowego. Dodatkowe lub zbonifikowane oprocentowanie przedsiębiorstwo zarachowuje w ciężar lub na dobro rachunku wyników roku, którego oprocentowanie dotyczy.

5. Bank może pobierać podwyższone odsetki od całości lub części kredytów obrotowych w innych wypadkach niż określone w ust. 2. W szczególności bank może pobierać podwyższone odsetki w razie nieuzasadnionego zwolnienia wskaźnika rotacji środków obrotowych w stosunku do okresu ubiegłego lub w stosunku do planu albo powstania lub nieupłynnienia zapasów nieprawidłowych albo innego rodzaju niegospodarności przedsiębiorstwa.

6. W razie zastosowania przez bank podwyższonego oprocentowania przedsiębiorstwo traci prawo do ulg w okresie obowiązywania podwyższonej stopy procentowej.

7. Upoważnia się Ministra Finansów do obniżania wysokości oprocentowania kredytu bankowego udzielonego na nie zakończoną produkcję przedsiębiorstw budowlano-montażowych, dotyczącą tych obiektów, które zostały wykonane w okresie krótszym od obowiązującego cyklu.

§ 19. 1. Jeżeli stopień sfinansowania zapasów bieżących i nieprawidłowych kredytem bankowym ukształtował się na koniec roku powyżej 50% wartości zapasów, wówczas przedsiębiorstwo w porozumieniu z bankiem finansującym i zjednoczeniem obowiązanym jest przedłożyć do akceptacji prezydium rady narodowej program poprawy sytuacji finansowej określający odpowiednie środki zmierzające do usunięcia nieprawidłowości w gospodarce przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo nie przedstawi w ustalonym przez bank terminie programu poprawy lub jeżeli zastosowane w tym celu środki nie dały wyniku, bank może odmówić dalszego kredytowania przedsiębiorstwa i zażądać spłaty udzielonych kredytów, zawiadamiając o podjętej decyzji prezydium rady narodowej.

§ 20. 1. Bank udzielając przedsiębiorstwu kredytów zmniejsza ich wysokość o występujące w przedsiębiorstwie zobowiązania prawidłowe.

2. Do zobowiązań prawidłowych zalicza się nie przeterminowane zobowiązania przedsiębiorstwa, w szczególności z tytułu:

- 1) płac,
- 2) ubezpieczeń społecznych,
- 3) rozliczeń międzyokresowych biernych,
- 4) rozliczeń za dostawy, roboty i usługi,
- 5) wpłat z zysku na rzecz budżetu lub zjednoczenia.

§ 21. 1. W razie znacznego rozmiaru zobowiązań prawidłowych Minister Finansów może ustalić niższy od określonego w § 18 ust. 1 stopień sfinansowania zapasów funduszem własnym w obrocie. Wówczas odpowiedniej zmianie ulegają normy finansowania zapasów bieżących i nieprawidłowych kredytem bankowym.

2. Minister Finansów może ustalić, że poza zapasami określonymi w § 17 ust. 2 wszystkie pozostałe lub niektóre zapasy będą finansowane w całości kredytem bankowym.

§ 22. 1. Przedsiębiorstwo uzupełnia fundusz własny w obrocie z odpisów części osiągniętego zysku (§ 6 ust. 3 pkt 1) zaliczkowo na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych i ostatecznie na podstawie rocznego zatwierdzonego sprawozdania finansowego oraz z dotacji zjednoczenia i z budżetu właściwej rady narodowej.

2. Jeżeli fundusz własny w obrocie przedsiębiorstwa na koniec roku ukształtował się poniżej 60% przeciętnego rocznego stanu zapasów bieżących i nieprawidłowych, wówczas powstały niedobór funduszu własnego w obrocie podlega pokryciu w tych granicach:

- 1) z budżetu wojewódzkiej rady narodowej — gdy przedsiębiorstwo rozlicza się z budżetem za pośrednictwem zjednoczenia,
- 2) z budżetu właściwej rady narodowej — w pozostałych wypadkach.

3. Udzielenie dotacji budżetowych, o których mowa w ust. 2, może nastąpić po uprzednim dokonaniu przez zjednoczenie szczegółowej analizy przyczyn powstania w przedsiębiorstwie niedoboru funduszu własnego w obrocie i określeniu środków zmierzających do uzdrowienia gospodarki finansowej przedsiębiorstwa.

§ 23. Jeżeli następuje planowe zmniejszenie w stosunku do roku poprzedniego wartości sprzedaży produkcji towarowej (sprzedaży produkcji przedsiębiorstw budowlanych) według cen sprzedaży, zjednoczenie może przejąć odpowiednią część funduszu własnego w obrocie przedsiębiorstwa na fundusz rezerwowy.

DZIAŁ II.

Gospodarka finansowa zjednoczeń.

Rozdział 1.

Rozliczenie zjednoczeń z tytułu dopłat do cen transakcyjnych.

§ 24. Zjednoczenia mogą otrzymywać z budżetu centralnego dopłaty do cen transakcyjnych na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

§ 25. 1. W celu rozliczeń z budżetem zjednoczenia prowadzą w banku specjalny rachunek rozliczeniowy eksportu, na który wpływają dopłaty do cen transakcyjnych dla przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu i z którego wypłaca się przedsiębiorstwom dopłaty do cen transakcyjnych.

2. Nadwyżka na rachunku rozliczeniowym eksportu na koniec roku przechodzi na rok następny.

3. Jeżeli stan środków na rachunku rozliczeniowym eksportu nie wystarcza na pokrycie ustalonych dla przedsiębiorstw dopłat do cen transakcyjnych, zjednoczenie dokonuje odpowiedniej zmiany stawek dopłat do cen transakcyjnych dla poszczególnych przedsiębiorstw w takim terminie, aby w rocznym sprawozdaniu finansowym nie powstało ujemne saldo dopłat do cen transakcyjnych i należności przedsiębiorstw z tytułu tych dopłat.

Rozdział 2.

Rozliczenie zysków zjednoczeń grupujących przedsiębiorstwa budowlane i usług rolniczych.

§ 26. Na łączny wynik finansowy zjednoczenia składa się suma wyników finansowych zgrupowanych w zjednoczeniu przedsiębiorstw, jednostek badawczych działających według zasad rozrachunku gospodarczego, zakładów doświadczalnych oraz własnej działalności gospodarczej zjednoczenia.

§ 27. 1. Sumę dodatnich wyników finansowych, o których mowa w § 26, z wyłączeniem wyników finansowych jednostek badawczych i zakładów doświadczalnych, zmniejsza się o:

- 1) odpisy dokonane przez przedsiębiorstwa zgrupowane w zjednoczeniu na sfinansowanie własnych potrzeb,
- 2) wpłatę z zysku do budżetu w wysokości wpłat, jakie na ten cel powinny być dokonane przez przedsiębiorstwa na podstawie norm procentowych, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 3 i 4.

2. Część zysku po dokonaniu zmniejszeń przewidzianych w ust. 1 zjednoczenie przeznaczają:

- 1) na odpisy na fundusz rezerwowy według normy określonej w stosunku procentowym do łącznej sumy odpisów przedsiębiorstw na finansowanie zapasów (§ 6 ust. 3 pkt 1); normę tę na okres wieloletni ustala prezydium wojewódzkiej rady narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów,
- 2) odpisy na inne cele przewidziane w odrębnych przepisach.

3. Pozostałość sumy dodatnich wyników finansowych przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu po dokonaniu zmniejszeń i odpisów wymienionych w ust. 1 i 2 podlega wpłacie w 50% do budżetu wojewódzkiej rady narodowej i w 50% na fundusz rezerwowy. W uzasadnionych wypadkach przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej może podwyższyć normę wpłaty pozostałości zysku do budżetu.

§ 28. W razie zmian organizacyjnych bądź metodologicznych oraz zmian cen, marż handlowych, taryf, plac, stawek amortyzacyjnych, stawek ubezpieczeniowych lub podatkowych prezydium wojewódzkiej rady narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów uprawnione jest do dokonywania zmian ustalonych dla zjednoczeń norm finansowych podziału zysku.

Rozdział 3.

Fundusze zjednoczeń.

§ 29. 1. Zjednoczenia tworzą:

- 1) fundusz rezerwowy,

- 2) fundusz przedsięwzięć gospodarczych,
- 3) fundusz branży w zjednoczeniach wiodących,
- 4) inne fundusze — na podstawie odrębnych przepisów,
- 5) fundusz statutowy zjednoczenia.

2. Funduszami, o których mowa w ust. 1 pkt 1—4, dysponują dyrektorzy zjednoczeń.

§ 30. 1. Fundusz rezerwowy tworzy się z części zysku wpłacanego przez przedsiębiorstwa do zjednoczenia.

2. Na fundusz rezerwowy przekazuje się także:

- 1) część zysków niezależnych od działalności przedsiębiorstw,
- 2) zyski nieprawidłowe przedsiębiorstw,
- 3) nie wykorzystane środki na utrzymanie zjednoczenia,
- 4) środki pozostałe po likwidacji własnej działalności gospodarczej zjednoczenia,
- 5) inne środki określone uchwałą (§§ 23 i 36) i odrębnymi przepisami.

§ 31. 1. Fundusz rezerwowy może być przeznaczony na:

- 1) finansowanie kosztów przedsiębiorstw związanych z budową prototypów i oprzyrządowania, z rozruchem i organizacją nowej produkcji przeznaczonej na eksport i zastępującej import oraz na zaopatrzenie rynku, jeżeli zadania te podjęte zostały za zgodą zjednoczenia lub na jego zlecenie i nie zostały sfinansowane z funduszu postępu techniczno-ekonomicznego, oraz na sfinansowanie dodatkowych kosztów powstałych przejściowo w wyniku wprowadzenia produkcji z odpadów albo podjęcia lub rozwinięcia usług dla ludności i produkcji nakładczej,
- 2) udzielanie przedsiębiorstwom pożyczek lub dotacji na finansowanie środków obrotowych, jeżeli ich fundusze własne w obrocie nie pokrywają 70% wartości zapasów bieżących i nieprawidłowych; w szczególności na pokrycie niedoborów funduszy własnych w obrocie powstałych na skutek poniesionych strat niezależnych od działalności przedsiębiorstw lub innych nieprzewidzianych przyczyn powodujących w ciągu roku zmniejszenie funduszy własnych w obrocie, jak również w razie powstania dodatkowych potrzeb przedsiębiorstw wynikłych z wykonania zleconych przez zjednoczenie, a nie przewidzianych w planach zadań produkcyjnych; pożyczki i dotacje mogą być udzielane zaliczkowo w ciągu roku,
- 3) zasilenie funduszy niezbędnych do prowadzenia przez zjednoczenie działalności gospodarczej,
- 4) pokrycie zobowiązań wynikających z udzielenia przez zjednoczenie poręczenia spłaty kredytów obrotowych zaciągniętych w bankach przez przedsiębiorstwa zgrupowane w zjednoczeniu,
- 5) inne cele określone przez Ministra Finansów.

2. Udzielone przez zjednoczenie pożyczki mogą być oprocentowane; wysokość oprocentowania pożyczki ustala zjednoczenie we własnym zakresie. Wpływy z tytułu oprocentowania zwiększają fundusz rezerwowy.

3. Przyjęcie poręczenia spłaty kredytów przez przedsiębiorstwa bank może uzależnić od upoważnienia banku przez zjednoczenie do zablokowania określonej kwoty środków funduszu rezerwowego.

§ 32. 1. Fundusz przedsięwzięć gospodarczych tworzony jest:

- 1) z dokonywanych przez przedsiębiorstwa wpłat środków przewidzianych ich planami na odpowiednie cele eksploatacyjne, obciążających ich koszty własne, ustalanych przez kolegium zjednoczenia w drodze uchwały,
- 2) z wpływów za odpłatnie świadczone w ramach przedsięwzięć gospodarczych dostawy, roboty i usługi,
- 3) ze środków funduszu rezerwowego,
- 4) z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

2. W razie przejściowego braku środków na rachunku funduszu przedsięwzięć gospodarczych bank uprawniony jest

do udzielania kredytu na poczet przyszłych wpływów funduszu.

§ 33. 1. Fundusz przedsięwzięć gospodarczych służy do finansowania wydatków eksploatacyjnych związanych z prowadzeniem przez zjednoczenie — na podstawie uchwał jego kolegium — przedsięwzięć mających na celu ułatwienie wykonania przedsiębiorstwom zgrupowanym w zjednoczeniu ich zadań planowych.

2. Z funduszu przedsięwzięć gospodarczych nie mogą być finansowane inwestycje.

§ 34. Zadania przedsięwzięć gospodarczych z funduszu zjednoczenia realizowane są na podstawie planów zatwierdzonych w zależności od zakresu przez kolegium zjednoczenia bądź przez dyrektora zjednoczenia po zasięgnięciu opinii kolegium zjednoczenia.

§ 35. Zatrudnienie oraz fundusz płac (osobowy i bezosobowy), wchodzący w skład kosztów przedsięwzięć gospodarczych realizowanych za pośrednictwem własnych komórek organizacyjnych zjednoczenia, mogą być planowane jedynie w ramach wielkości ustalonych dla zjednoczenia.

§ 36. W razie zaprzestania określonego przedsięwzięcia gospodarczego nie wykorzystane środki funduszu przedsięwzięć gospodarczych podlegają przekazaniu na rzecz funduszu rezerwowego, chyba że kolegium zjednoczenia podejmie decyzję rozliczania środków funduszu między przedsiębiorstwami uczestniczącymi w przedsięwzięciu.

§ 37. 1. Fundusz branży może być tworzony w zjednoczeniach uznanych za wiodące w branży z wpłat uczestników porozumienia branżowego w celu sfinansowania:

- 1) wspólnych przedsięwzięć gospodarczych przeznaczonych do obsługi wszystkich lub niektórych przedsiębiorstw będących uczestnikami porozumienia branżowego,
- 2) wspólnych wydatków związanych z realizacją porozumienia branżowego (np. utrzymanie stałego sekretariatu porozumienia branżowego, wspólne szkolenie kadr).

2. Przedsięwzięcia branżowe mające charakter inwestycji finansowane są na zasadach ustalonych dla finansowania inwestycji branżowych.

3. Wpłaty uczestników porozumienia branżowego na fundusz branży obciążają ich koszty własne lub fundusze przeznaczone na określony rodzaj działalności.

§ 38. 1. Podstawą gospodarowania funduszem branży jest plan uchwalony przez komisję branżową.

2. Zatrudnienie i fundusz płac stałego sekretariatu porozumienia branżowego są wyodrębnione w planie zjednoczenia i nie mogą być wykorzystane na inne cele.

3. Zatrudnienie i fundusz płac, o którym mowa w ust. 2, powinny być uwzględnione w ramach zatrudnienia i funduszu płac ustalonych dla zjednoczenia uznanego za wiodące w branży.

§ 39. 1. Fundusz statutowy zjednoczenia odzwierciedla wartość jego środków trwałych, wartości niematerialne i prawne oraz wartość środków obrotowych i zachodzące w nich zmiany.

2. Fundusz statutowy zjednoczenia powinien równać się wartości netto posiadanych przez zjednoczenie i podległe zjednoczeniu zakłady działające według zasad pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego środków trwałych, zmniejszonej o dotyczące tych środków zobowiązania zjednoczenia z tytułu kredytu bankowego zaciągniętego na inwestycje, wartościom niematerialnym i prawnym oraz wartości środków obrotowych w procencie podlegającym sfinansowaniu funduszem własnym w obrocie.

3. Do funduszu statutowego zjednoczenia stosuje się przepisy §§ 9—11.

Rozdział 4.

Koszty/utrzymania zjednoczenia.

§ 40. 1. Koszty utrzymania zjednoczenia pokrywane są z gromadzonych na specjalnym rachunku bankowym wpłat obciążających koszty własne przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu. Wysokość tych wpłat w formie norm kwotowych ustalają zjednoczenia dla zgrupowanych przedsiębiorstw w ramach łącznych kwot ustalonych dla nich przez prezydium wojewódzkich rad narodowych; w resorcie gospodarki komunalnej wpłaty na koszty utrzymania zjednoczenia obowiązują również przedsiębiorstwa gospodarki mieszkaniowej oraz zakłady budżetowe gospodarki komunalnej i mieszkaniowej na zasadach obowiązujących przedsiębiorstwa.

2. Ze środków, o których mowa w ust. 1, pokrywane są wydatki zjednoczeń zarówno osobowe, jak i rzeczowe (w tym wydatki na remonty), z wyjątkiem wydatków inwestycyjnych.

3. Nie wykorzystane środki na utrzymanie zjednoczenia przekazywane są na fundusz rezerwowy zjednoczenia (§ 30 ust. 2 pkt 3).

§ 41. Wysokość wpłat na utrzymanie zjednoczenia przypadająca na poszczególne przedsiębiorstwa, jak również sposób i terminy dokonywania wpłat, ustala dyrektor zjednoczenia na podstawie opinii kolegium zjednoczenia.

§ 42. Zjednoczenia amortyzują posiadane środki trwałe w wysokości wynikającej z części stawek amortyzacyjnych przeznaczonych na wymianę. Odpisy amortyzacyjne zjednoczenia podlegają przekazaniu na terenowy fundusz inwestycyjny.

§ 43. 1. Zjednoczenia ujmuje koszty swej działalności w rocznych planach finansowych.

2. Plany finansowe opracowywane są na podstawie:

- 1) norm, o których mowa w § 40 ust. 1,
- 2) wytycznych prezydium wojewódzkiej rady narodowej dotyczących liczby zatrudnionych oraz osobowego i bezosobowego funduszu płac poszczególnych zjednoczeń, ustalanych przez prezydium na podstawie uchwał w sprawie projektu budżetu Państwa, określających globalną kwotę osobowego i bezosobowego funduszu płac oraz liczbę zatrudnionych dla wszystkich zjednoczeń województwa; podziału środków między poszczególne zjednoczenia dokonuje prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

3. Zatwierdzony przez przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej roczny plan finansowy stanowi podstawę do dokonywania przez bank wypłat na pokrycie wydatków związanych z działalnością zjednoczenia.

§ 44. 1. Zmiany w planie finansowym, o którym mowa w § 43, powodujące zwiększenie ogólnej jego kwoty albo liczby planowanego zatrudnienia pracowników lub kwot osobowego i bezosobowego funduszu płac, mogą nastąpić jedynie za zgodą przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej w ramach ogólnych kwot ustalonych w tym zakresie dla województwa.

2. Poza zmianami, o których mowa w ust. 1, dyrektor zjednoczenia uprawniony jest do dokonywania zmian w planie finansowym zjednoczenia polegających na przeniesieniach pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu.

DZIAŁ III.

Przepisy końcowe.

§ 45. 1. Minister Finansów określi zasady i tryb dokonania jednorazowego rozliczenia funduszy przedsiębiorstw

i zjednoczeń w związku z wejściem w życie nowych zasad gospodarki finansowej.

2. Upoważnia się Ministra Finansów i prezydium wojewódzkich rad narodowych do ustalenia w okresie przejściowym w latach 1971 i 1972 jednorocznych norm podziału zysku.

§ 46. W celu uwzględnienia specyficznych warunków branżowych niektórych zjednoczeń i przedsiębiorstw Minister Finansów może z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego ministra albo prezydium wojewódzkiej rady narodowej wprowadzać w stosunku do tych zjednoczeń i przedsiębiorstw objętych uchwałą odstąpienia od przepisów uchwały.

§ 47. Minister Finansów może na wniosek właściwego ministra lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej rozciągnąć przepisy uchwały w całości lub ze zmianami na nie objęte uchwałą przedsiębiorstwa i zjednoczenia albo wyłączyć określone jednostki w całości lub części spod działania uchwały.

§ 48. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw, stosowania systemu dotacji przedmiotowych, oprocentowania środków trwałych, stosowania systemu ujemnych i dodatnich różnic budżetowych, funduszu zakładowego, gospodarowania środkami funduszu postępu techniczno-ekonomicznego i nowych uruchomień, finansowania inwestycji i remontów oraz finansowania działalności o charakterze socjalnym regulują odrębne przepisy.

§ 49. 1. Jeżeli zjednoczeniu podlegają zakłady na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym (§ 39 ust. 2), to do tych zakładów stosuje się przepisy uchwały dotyczące przedsiębiorstw.

2. Przepisy uchwały w zakresie gospodarki finansowej zjednoczeń stosuje się odpowiednio do zjednoczeń biur projektów budownictwa objętych planowaniem terenowym; biura te prowadzą gospodarkę finansową na podstawie odrębnych przepisów.

§ 50. W okresie przejściowym, do czasu dokonania zmiany stawek amortyzacji środków trwałych, wszystkie przedsiębiorstwa tworzą fundusz inwestycyjno-remontowy służący do finansowania remontów kapitalnych oraz produkcyjnych inwestycji przedsiębiorstw. Na fundusz ten przedsiębiorstwa będą przekazywać część zysku zgodnie z zasa-

dami określonymi w § 6 ust. 5 oraz część amortyzacji w wysokości określonej przez zjednoczenie w ramach norm procentowych ustalonych dla zjednoczenia przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej. W okresie przejściowym przeznacza się na fundusz inwestycyjno-remontowy także dochody z likwidacji produkcyjnych środków trwałych; z tego funduszu pokrywane są w tym okresie również koszty związane z likwidacją tych środków trwałych.

§ 51. Upoważnia się Ministra Finansów do:

- 1) wydania szczegółowych przepisów w sprawie gospodarki finansowej przedsiębiorstw i zjednoczeń oraz zasad i trybu rozliczeń między przedsiębiorstwami a zjednoczeniami oraz z budżetem.
- 2) określenia w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Komunalnej szczegółowych zasad i trybu przyznawania i rozliczania dopłat budżetowych dla przedsiębiorstw gospodarki komunalnej, w razie gdy obowiązujące opłaty i stawki taryfowe nie pokrywają planowanych kosztów własnych świadczonych usług (wyrobów) powiększonych o podatek obrotowy i określoną marżę zysku.

§ 52. 1. Tracą moc;

- 1) uchwała nr 280 Rady Ministrów z dnia 28 października 1965 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego i wykonawstwa inwestycyjnego objętych planowaniem terenowym (Monitor Polski Nr 61, poz. 320),
- 2) uchwała nr 34 Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1969 r. w sprawie gospodarki finansowej przedsiębiorstw gospodarki komunalnej (Monitor Polski Nr 6, poz. 59),
- 3) przepisy § 5E i §§ 17—34 uchwały nr 35 Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 1963 r. w sprawie zasad organizacji i finansowania zjednoczeń przedsiębiorstw państwowego przemysłu terenowego (Monitor Polski z 1963 r. Nr 12, poz. 63 i z 1965 r. Nr 61, poz. 321).

2. W zakresie uregulowanym uchwałą traci moc uchwała nr 233 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 1962 r. w sprawie usprawnienia organizacji gospodarki komunalnej i mieszkaniowej (Monitor Polski Nr 63, poz. 299).

§ 53. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

295

UCHWAŁA Nr 178 RADY MINISTRÓW

z dnia 9 listopada 1970 r.

w sprawie oprocentowania środków trwałych przedsiębiorstw państwowych.

Na podstawie art. 9 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1. Obowiązkowi oprocentowania podlegają środki trwałe przedsiębiorstw państwowych, należących do działów gospodarki narodowej zaliczonych do sfery produkcji materialnej, z wyjątkiem środków trwałych:

- 1) służących działalności o charakterze socjalno-bytowym,
- 2) służących do ochrony powietrza i wód przed zanieczyszczeniem,
- 3) uznanych w obowiązującym trybie za trwale nieczynne.

§ 2. 1. Oprocentowaniu podlegają środki trwałe przedsiębiorstwa oraz obce środki trwałe użytkowane w całości lub w części przez przedsiębiorstwo.

2. Oprocentowanie środków trwałych oblicza się od ich wartości początkowej (brutto).

§ 3. Stawkę oprocentowania środków trwałych ustala się w wysokości 5% w stosunku rocznym.

§ 4. 1. Oprocentowanie środków trwałych stanowi element podziału wyniku finansowego przedsiębiorstwa. Równowartość oprocentowania podlega przekazaniu przez przedsiębiorstwo objęte planowaniem centralnym na dochód budżetu